

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁾

z dnia 2016 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i trybu realizacji programu naprawczego prowadzącego do uzyskania równowagi finansowej uczelni publicznej

Na podstawie art. 100a ust. 8 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie zakresu i trybu realizacji programu naprawczego prowadzącego do uzyskania równowagi finansowej uczelni publicznej (Dz. U. poz. 1446) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przy opracowywaniu programu naprawczego prowadzącego do uzyskania równowagi finansowej uczelni publicznej, zwanego dalej „programem naprawczym”, bierze się pod uwagę straty netto z okresu nie dłuższego niż ostatnie 5 lat, wykazane w sprawozdaniach finansowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości, zbadanych przez biegłego rewidenta.

2. Za dzień stwierdzenia straty netto przyjmuje się dzień podpisania przez rektora sprawozdania finansowego.”;

2) w § 4:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) analizę źródeł i miejsc powstawania przychodów i kosztów;”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) informację o poziomie należności i zobowiązań, w tym zobowiązań wymagalnych;”;

¹⁾ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – szkolnictwo wyższe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 1896).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 742 i 1544, z 2013 r. poz. 675, 829, 1005, 1588 i 1650, z 2014 r. poz. 7, 768, 821, 1004, 1146 i 1198, z 2015 r. poz. 357, 860, 1187, 1240, 1268, 1767 i 1923 oraz z 2016 r. poz. 64, 907, 908, 1010 i poz.

c) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) ocenę realnych źródeł i skali możliwego zwiększenia przychodów i zmniejszenia kosztów;”

d) uchyla się pkt 7;

3) w § 5 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Harmonogram wdrażania działań, o których mowa w ust. 1, uwzględnia konieczność osiągnięcia efektów programu naprawczego w okresie nie dłuższym niż do końca roku, w którym upływają 3 lata od dnia uchwalenia programu naprawczego.”

§ 2. 1. W uczelni publicznej, która w dniu wejścia w życie rozporządzenia realizuje program naprawczy, za dzień stwierdzenia straty netto przyjmuje się dzień podpisania przez rektora sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego.

2. Szczegółowa diagnoza stanu finansów uczelni, o której mowa w ust. 1, sporządzona przez tę uczelnię przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, nie wymaga ponownego sporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 2016 r.

**MINISTER NAUKI I SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO**

Za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
Marcin Gubała
Dyrektor
Departamentu Legislacyjno-Prawnego
/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

UZASADNIENIE

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie zakresu i trybu realizacji programu naprawczego prowadzącego do uzyskania równowagi finansowej uczelni publicznej (Dz. U. poz. 1446), wydanego na podstawie art. 100a ust. 8 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), ma na celu przede wszystkim zharmonizowanie przepisów aktu wykonawczego ze zmianą przepisu ww. ustawy określającego maksymalny okres realizacji przez uczelnię publiczną programu naprawczego.

Ponadto proponuje się zmiany porządkujące w zakresie sprawozdań branych pod uwagę przy ustalaniu obowiązku opracowania przez uczelnię publiczną programu naprawczego oraz przy stwierdzaniu, w którym dniu wystąpiła strata netto, a także zmiany porządkujące i upraszczające przygotowywanie szczegółowej diagnozy stanu finansów uczelni publicznej (stanowiącej jeden z elementów programu naprawczego), prowadzące m.in. do zwiększenia funkcjonalności analitycznej danych zawartych w tej diagnozie.

W ustawie z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.) zmieniono m.in. ust. 3 w art. 100a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie z którego dotychczasowym brzmieniem program naprawczy obejmował działania mające na celu odzyskanie równowagi finansowej przez zrównoważenie planowanych kosztów działalności z przychodami określonymi w art. 98 ust. 1 tej ustawy w okresie nie dłuższym niż 3 lata od dnia uchwalenia programu naprawczego. Natomiast od dnia wejścia w życie zmiany w art. 100a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, tj. od dnia 1 października 2016 r., działania naprawcze będą realizowane w okresie nie dłuższym niż do końca roku, w którym upływają trzy lata od dnia uchwalenia programu naprawczego. Jednocześnie w przepisie przejściowym do ww. ustawy zmieniającej rozstrzygnięto, że programy naprawcze realizowane w dniu 1 października 2016 r., są realizowane do końca roku, w którym upływa okres ich realizacji, a także zobowiązano uczelnie publiczne realizujące w tym dniu programy naprawcze do ich zaktualizowania, w terminie do dnia 31 grudnia 2016 r., w zakresie dotyczącym opisu działań planowanych w celu zrównoważenia kosztów działalności uczelni z jej przychodami oraz harmonogramu ich wdrażania, w sposób umożliwiający osiągnięcie efektów tych programów do końca roku, w którym upływa okres ich realizacji.

W celu zharmonizowania przepisów aktu wykonawczego z ustawową zmianą okresu realizacji programu naprawczego w § 1 pkt 3 projektu (dotyczącym § 5 ust. 3 rozporządzenia) wskazano, że harmonogram wdrażania działań planowanych w celu zrównoważenia kosztów działalności uczelni publicznej z jej przychodami uwzględnia konieczność osiągnięcia efektów programu naprawczego w okresie nie dłuższym niż do końca roku, w którym upływają 3 lata od dnia uchwalenia programu naprawczego. Dzięki zmianom w art. 100a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i wynikającej z niej zmianie w przepisie rozporządzenia, uczelnie publiczne realizujące program naprawczy nie będą musiały (w celu dokonania oceny realizacji programu naprawczego przez ministra nadzorującego daną uczelnię) sporządzać na koniec programu naprawczego dodatkowej sprawozdawczości finansowej według stanu na dzień przypadający w trakcie roku obrotowego.

W § 1 pkt 1 projektu proponuje się wprowadzenie zmian porządkujących i upraszczających przepisy § 1 dotychczasowego rozporządzenia przez określenie, iż przy opracowywaniu programu naprawczego bierze się pod uwagę straty netto z okresu nie dłuższego niż ostatnie 5 lat, wykazane w sprawozdaniach finansowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości, zbadanych przez biegłego rewidenta (ust. 1), a także, iż za dzień stwierdzenia straty netto przyjmuje się dzień podpisania przez rektora sprawozdania finansowego (ust. 2).

Decyzja o zmianie ust. 1 w § 1 rozporządzenia wynika z doświadczeń zdobytych od początku obowiązywania rozporządzenia, tj. uznania, że – poza stratami netto wykazanymi w sprawozdaniach finansowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości i zbadanych przez biegłego rewidenta – nie ma potrzeby brania dodatkowo pod uwagę strat netto wykazanych w sprawozdaniach z wykonania planu rzeczowo-finansowego (sporządzanych na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym), gdyż zarówno ze sprawozdań finansowych, jak również ze sprawozdań z wykonania planu rzeczowo-finansowego, przy założeniu ich prawidłowego sporządzenia, powinny wynikać takie same kwoty określające straty. Tym samym dla opracowania przez uczelnię publiczną programu naprawczego wystarczające są dane wykazane w sprawozdaniach finansowych uczelni, sporządzonych na podstawie przepisów o rachunkowości.

Brzmienie ust. 2 w § 1 projektu rozporządzenia skorelowano ze zmienionym ust. 1, przez wskazanie, że za dzień stwierdzenia straty netto przyjmuje się dzień podpisania przez rektora sprawozdania finansowego, a nie – jak dotychczas – sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego.

Jednocześnie w ust. 1 § 2 projektu zawarto przepis przejściowy, zgodnie z którym w uczelni publicznej, która w dniu wejścia w życie rozporządzenia realizuje program naprawczy, za dzień stwierdzenia straty netto przyjmuje się dzień podpisania przez rektora sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego. Przepis ten pozwoli na uniknięcie ewentualnych wątpliwości uczelni publicznych, realizujących program naprawczy w dniu wejścia w życie projektu, odnośnie do terminu stwierdzenia straty netto, który to termin stanowi datę początkową, od której liczone są inne terminy związane z realizacją programu naprawczego. Wprowadzie zarówno sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego (art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym), jak i sprawozdanie finansowe (art. 53 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz. U. z 2013 r. poz. 330, z późn. zm.) powinny zostać przygotowane i zatwierdzone najpóźniej do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym, jednak daty te w odniesieniu do obu sprawozdań mogą się w praktyce różnić.

Dodatkowo w § 1 pkt 2 projektu zaproponowano zmiany w § 4 rozporządzenia o charakterze porządkującym i upraszczającym w zakresie dokumentów składających się na szczegółową diagnozę stanu finansów uczelni publicznej zobowiązanej do opracowania programu naprawczego, co powinno z jednej strony wpłynąć na zwiększenie funkcjonalności danych wykazywanych w tych dokumentach, z drugiej strony zapewni odciążenie uczelni, dzięki rezygnacji z konieczności opracowywania niektórych analiz czy informacji. W tym celu w § 4 dotychczasowego rozporządzenia proponuje się:

1) w pkt 2:

- a) doprecyzowanie, iż uczelnia publiczna powinna przedstawić analizę źródeł i miejsc powstawania przychodów i kosztów – w stosunku do dotychczasowych kosztów i strat – gdyż dla przeprowadzenia całościowej diagnozy stanu finansów uczelni niezbędne są dane o przychodach i kosztach (same koszty są niewystarczające),

- b) rezygnację z konieczności oddzielnego przygotowywania przez uczelnię publiczną analizy strat, ponieważ informacja o ewentualnej stracie jest wynikiem analizy przychodów i kosztów;
- 2) w pkt 3 – odstąpienie od zobowiązywania uczelni publicznej do sporządzenia w ujęciu przedmiotowym oraz podmiotowym, w rodzajowych grupach podmiotów, informacji o poziomie należności i zobowiązań, w tym zobowiązań wymagalnych, gdyż taka szczegółowość danych nie jest niezbędna dla przeprowadzenia analizy stanu finansów, zaś ich przygotowanie wiąże się z dużym nakładem pracy po stronie uczelni publicznej;
- 3) w pkt 5 – do uwzględnionej w dotychczasowym brzmieniu oceny realnych źródeł i skali możliwego zwiększenia przychodów, która była niewystarczająca dla pełnej diagnozy sytuacji finansowej uczelni publicznej, dodano analogiczną informację o kosztach, tj. ocenę realnych źródeł i skali możliwego zmniejszenia kosztów, tak aby ocena była pełniejsza;
- 4) uchylenie pkt 7 – co wiąże się z rezygnacją z nakładania na uczelnię publiczną przygotowującą program naprawczy obowiązku porównania faktycznej oraz optymalnej wysokości pozostałych grup kosztów ujętych w planie rzeczowo-finansowym oraz sprawozdaniu z jego wykonania, w powiązaniu ze skalą i zakresem realizowanych zadań, gdyż dokument ten w praktyce nie wprowadzał istotnych treści do diagnozy stanu finansów uczelni publicznej, natomiast okazał się najbardziej czasochłonny i uciążliwy w przygotowaniu przez zobowiązane uczelnie.

W związku ze zmianami w zakresie dokumentów składających się na szczegółową diagnozę stanu finansów uczelni publicznej w ramach programu naprawczego, w ust. 2 przepisu przejściowego zawartego w § 2 projektu rozstrzygnięto, iż szczegółowa diagnoza stanu finansów uczelni publicznej, realizującej program naprawczy w dniu wejścia w życie rozporządzenia, sporządzona przez tę uczelnię przed dniem wejścia w życie tego rozporządzenia, nie wymaga ponownego sporządzenia.

Proponowaną datę wejścia w życie rozporządzenia (1 października 2016 r.) zharmonizowano z dniem wejścia w życie zmienionych przepisów ustawowych dotyczących programu naprawczego prowadzącego do uzyskania równowagi finansowej uczelni publicznej.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.